

TILVÆKST Grovfoder nr. 19, 27. juni 2024

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- Aktuelt i græs
- **Regler og tilskud**
- Kom lettere igennem en fysisk kontrol og undgå bøder
- Vær opmærksom på plantebeskyttelsesmidlernes afstandskrav til beboelse, veje mv.
- Obligatorisk målrettede efterafgrøder
- Genberegning af N og P

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Der er stadig stor forskel på majsafgrøderne, hvor de først såede majs nu er radrenset og isået græsefterafgrøder, er de seneste såede majs kun lige ukrudtssprøjtet første gang. Hvis der stadig er enkelte arealer, der ikke er tilsået, bør strategien ændres, og der bør i stedet etableres grønkorn/helsæd med græsudlæg. Se forslag til udsædsmængder i TILVÆKST Grovfoder nr. 17.

Som nævnt i en af de tidligere udgaver af TILVÆKST Grovfoder gik den første del af vækstsæsonen i majs slet ikke, som vi troede tilbage i maj måned, mens vejret endnu var varmt og tørt. Flere marker står nu midt imellem T2-sprøjtningen og den afsluttende rensning, mens det i andre marker skal besluttes, om der skal sprøjtes anden gang, eller om der blot skal radrenses. I skrivende stund er der ideelle betingelser for god vækst i majs, og forhåbentlig tager afgrøderne ordentlig ved nu, så væksten får et ordentligt skub; mange majs er mindst halvanden til to uger efter dét, vi kunne ønske. De høje temperaturer og mere tørre forhold giver aktuelt også bedre muligheder for at opnå en god effekt af radrensningen.

Aktuelt i græs

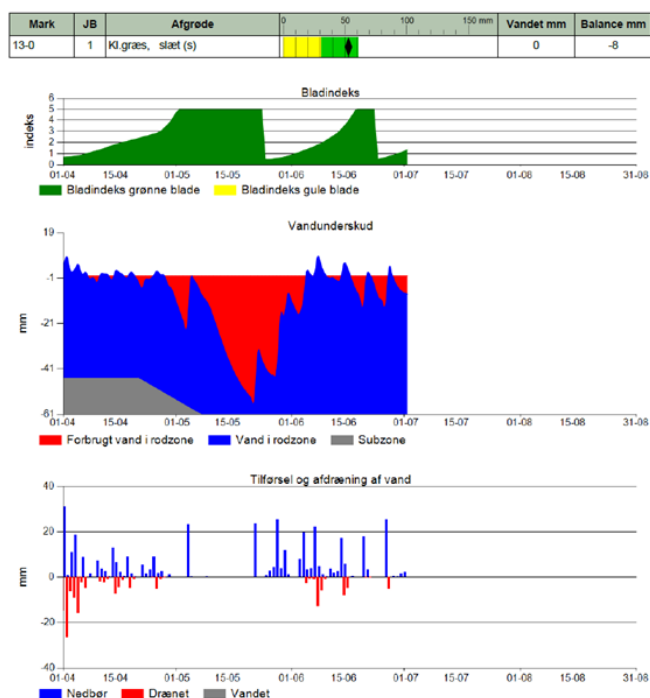
Af planterådgiver Thomas Harbo

Med hurtig gødskning af græsmarkerne efter slæt, bliver forholdene for god vækst i græs og kløver ideelle, når temperaturen falder.

Anden slætrunde startede i sidste uge og er fortsat i denne. Der vil kun være ret få arealer tilbage til høst i næste uge. Mange prioriterer at gå gødsket med gylle og evt. handelsgødning, så snart græsset er samlet op. De fleste steder er jorden stadig så fugtig, at det ikke er nogen sag at få græsnedfælder i jorden og få åbnet en tilpas stor rille til gyllen, mens forholdene aktuelt ikke er ideelle for slangeudlægning af forsuret gylle, da temperaturen er alt for høj og luftfugtigheden for lav. Ved de aktuelle forhold kan selv de lovpligtige store mængder syre ikke kompensere for det ammoniaktab, som drives af høj temperatur og blæst. Det ser dog ud til at ændre sig i de kommende dage, hvor der er

varslet nedbør og moderate temperaturer. I nogle områder kan der stadig ikke køres gylle i græsmarkerne med de tunge vogne.

I dag torsdag er der varslet risiko for skybrud i hele SAGRO's område. Det aktuelle nedbørsunderskud i græsmarkerne er meget begrænset og ligger generelt i størrelsesordenen 15-20 mm. Falder de varslede nedbørsmængder i de kommende dage, vil vi stå med et underskud på 5-10 mm først i næste uge. Der er aktuelt ikke udsigt til, at der bliver travlhed med vanding, men derimod er der udsigt til ideelle vækstbetingelser for græs og kløver.

Figur 1 Forventet vandbalance den 2. juli i slætgræsmark (Kilde: MarkOnline, SEGES)

REGLER OG TILSKUD

Kom lettere igennem en fysisk kontrol og undgå bøder

Af planterådgiver Vivi Ernstsén

Ved at have styr på en række punkter, som giver anledning til de fleste sanktioner i forbindelse med Landbrugsstyrelsens fysiske kontroller på ejendommen, kan du komme meget lettere igennem kontrollen.

Landbrugsstyrelsen har påbegyndt de fysiske kontroller. Selvom man hurtigt slår det hen med, at det er altid naboen, de besøger, så bør du alligevel tjekke op på din bedrift. Mange problemer kan imødegås ved rettidig indsats. Især ved konditionalitetskontrol (tidligere krydsoverensstemmelseskontrol) kan hammeren falde hårdere, da overtrædelser i stalden kan resultere i nedsættelse af den direkte arealstøtte m.fl. Landbrugsstyrelsen udgiver hvert år en liste med de overtrædelser, som har været hyppige i det forgangne år ved konditionalitetskontrollen. Nedenstående fokuspunkter, som der refereres til, stammer fra kontroller af krydsoverensstemmelse i 2023.

1. Beskæftigelsesmateriale til søer og gylte (KO-krav 3.30) og Beskæftigelsesmateriale til svin (KO-krav 3.37)
2. Tilsyn med dyr og passende behandling af syge dyr (KO-krav 3.2)
3. Veterinære lægemidler (KO-krav 2.14), Håndtering af affald fra medicinanvendelse (KO-krav 2.20), samt Journaler til dyr og fødevarer (KO-krav 2.24)
4. Indberetning af kvæg og førelse af fortegnelser (KO-krav 2.2) og Fortegnelser for får og geder (KO-krav 2.5)
5. Opbevaring af husdyrgødning baseret kompost og forarbejdet husdyrgødning i marken (KO-krav 1.10)
6. Opbevaring af fast husdyrgødning og bundfald (KO-krav 1.9)

7. Indretning af stalde og lignende ved erhvervsmæssigt dyrehold (KO-krav 1.7)
8. Bevarelse af landskabstræk (KO-krav 1.36)

Du kan læse mere om ovenstående overtrædelser ved at klikke her.

Udover ovenstående bør du også have styr på følgende:

1. Marksprøjten

Tjek at sprøjten har et gældende syn, samt at dyserne, som sidder på sprøjten, er opdateret i sprøjtejournalen, hvor der er brug for afdriftsreduktion.

2. Sprøjtejournalen

Hav altid en opdateret sprøjtejournal, som både er opdateret med de dyser, som sidder på sprøjten, samt med afstandskrav til §3-arealer, vandmiljø samt for en række midler også korrekt nedjusteret areal som følge af afstand til beboelse, veje m.v. (Læs mere i artiklen: " Vær opmærksom på plantebeskyttelsesmidlernes afstandskrav til beboelse, veje mv.").

Sørg for, at du får registreret det rigtige middel. Tidligere anvendte, men nu udgåede eller ulovlige produkter, kan stå på den korte liste, du vælger produkt fra. Vær opmærksom på røde og gule advarsler.

Har du ikke en fysisk sprøjtejournal men kun registreringer i FarmTracking, kan sprøjtejournalen eftersendes.

3. Kemirum

Tjek at godkendelsen på opbevaret (og anvendt) planteværn ikke er udløbet. Selvom midlet forsat er godkendt under samme navn, kan det have fået ny registrering, hvorved ældre dunke kan være udløbet.

Tjek at kemirummet overholder gældende lovgivning.

Det giver et godt overblik at notere udløbsdato på emballage/dunke. Så er det let at se hvilke produkter, der skal anvendes først.

4. Vandingstilladelser

Tjek at alle borer, som du anvender, dvs. såvel ejede som lejede, har en gyldig tilladelse, ligesom du har en udskrift af tilladelsen liggende på bedriften.

5. Dokumentation på forpagtninger

Hvis forpagtningsaftalen mundtlig, kan vi kun opfordre til at få den nedskrevet. I det mindste bør du have en underskrevet skriftlig bekræftelse af den mundtlige forpagtningsaftale.

Vær opmærksom på plantebeskyttelsesmidlernes afstandskrav til beboelse, veje mv.

Af Kilde: SEGES. Redigeret af planterådgiver Peter Siebert

Vær opmærksom på de udvidede krav om en sprøjtefri zone langs arealer med offentlig adgang, boliger, institutioner m.v.

Sprøjtefri zone

Flere og flere plantebeskyttelsesmidler får ved fornyet eller udvidet godkendelse krav om, at der ved sprøjtning holdes afstand til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer i form af en zone, der ikke behandles. Hensigten med dette

krav er at øge beskyttelsen af beboere og forbipasserende langs landbrugsarealer i forhold til eksponering af pesticider som følge af afdrift mv.

Nogle plantebeskyttelsesmidler har yderligere en restriktion om, at der skal anvendes en bestemt afdriftsreducerende sprøjteteknik langs vandmiljø og §-3 natur. Dette vil være gældende i de yderste 2, 5, 10, 20 eller helt op til 50 meter af marken op mod det areal, som er årsag til beskyttelsen.

Et eksempel på et pesticid, som for nylig har fået ændret krav om afstand til veje, beboelse mm., er svampemidlet Propulse SE 250. Ordlyden på den nyeste etiket er: **"Må ikke anvendes nærmere end 5 meter fra veje, boliger, institutioner og offentlige arealer for at beskytte beboere og forbipasserende. Samtidig skal afdriftsreducerende udstyr med minimum 50 % afdriftsreduktion anvendes ved udbringning."**

I ovenstående eksempel må de yderste 5 meter mod veje, boliger mv. altså ikke sprøjtes, og der skal anvendes 50 pct. afdriftsreducerende sprøjteteknik i de yderste 20 meter langs disse områder.

Der kan være kommet en lignende passus på dit produkt siden sidst, du anvendte det. Det er derfor vigtigt, at du altid nærlæser etiketterne inden start på sprøjteopgaver.

Omfattede plantebeskyttelsesmidler

I nedenstående tabel ses en oversigt over de mest gængse produkter, som er omfattet af denne type afstandskrav pr. dags dato (20. juni 2024). Listen ændres jævnligt, så den er ikke nødvendigvis udtømmende, når du læser dette.

I dette banner kan du finde den fulde liste over alle pesticider, som pr. 20. juni 2024 er omfattet af afstandskrav til veje, beboelse mv.

Tabel 1 Oversigt over afstandskrav for de mest gængse produkter med afstandskrav til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer. (Kilde SEGES)

Middel	Aktivstof	Typiske anvendelse	Afstandskrav veje, boliger, institutioner og offentlige arealer
ATR Mesotrion 100 SC (826-14)	Mesotrion	Majs	2 m
Border 100 SC (11-57)	Mesotrion	Majs	2 m
Starship Max	Mesotrion	Majs	2 m
Temsa SC (613-13)	Mesotrion	Majs	2 m
Onyx (632-6) / Onyx EC (631-14)	Pyridat	Majs	2 m
Lentagran 45 (631-9) / Lentagran 45 WP (632-1)	Pyridat	Specialafgrøder / OFF-label godkendelse i Lupin	2 m
Basagran SG (19-168)	Bentazon	Majs og kornhelsæd med græs- / kløvergræsudlæg	1 m
Fighter 480 (19-179)	Bentazon	Majs og kornhelsæd med græs- / kløvergræsudlæg	1 m
Ariane FG S (64-39)	Clopyralid, fluroxypyr, MCPA	Græs	10 m og minimum 50 % afdriftsreducerende dyser
Glotron 700 SC (613-21)	Metamitron	Roer	10 m og minimum 50 % afdriftsreducerende dyser
Goltix SC 700 (396-22)	Metamitron	Roer	10 m
Mitron 700 SC	Metamitron	Roer	5 m og minimum 50 % afdriftsreducerende dyser
Oblix 500 (501-25), Oblix SC (1046-6)	Ethofumesat	Roer	10 m og minimum 50 % afdriftsreducerende dyser
Propulse SE 250 (18-597)	Protiocanazol, flupyram	Korn og majs	5 m og minimum 50 % afdriftsreducerende dyser
Glyphosatprodukter generelt	Glyphosat	Nedvisning af græsmarker og efterafgrøde, majs før fremspiring, kvikbekæmpelse (i pletter)	2 m

Hvorfra regnes den usprøjtede zone?

Mange spørger, hvordan man skal fastlægge den del af marken, som ikke må behandles. Her er det vigtigt, at du tænker på, hvor beboere eller gående og cyklende trafikanter kan færdes; det er derfra, at den usprøjtede zone beregnes:

- Fra boliger, institutioner og offentlige arealer er det enkelt, idet afstandskravet gælder til skel.
- For veje gælder, at man skal regne dertil, hvor der kan være trafikanter. Hvis der f.eks. er en cykelsti, gælder afstandskravet til cykelstien. Er der en flad rabat langs vejen med tydelig indikation af, at den anvendes af gående personer, gælder afstandskravet til rabatten eller sti. Hvis der derimod er en stejl skrænt eller en dyb grøft langs vejen, så kan grøften tælle med i afstandskravet.

Et andet hyppigt spørgsmål er, om der ikke findes en måde til at beregne, hvor stor en del af marken, som ikke må sprøjtes. Desværre er de arealer, der udløser beskyttelsen, ikke kortlagte med tematiserede kortlag. Derfor tilbyder programmer som MarkOnline og FarmTracking ikke nogen enkel løsning til dette, ligesom det tilbydes for afstandskrav til vandmiljø og §3-arealer.

Sprøjtejournal

Miljøstyrelsen har præciseret, at når man behandler en mark med et eller flere plantebeskyttelsesmidler, der er omfattet af afstandskrav til vandmiljø, §3-natur eller veje, beboelse mv., så skal det behandlede areal, som anføres i sprøjtejournalen, reduceres i forhold til markens areal.

Det betyder, at det behandlede areal skal nedjusteres i sprøjtejournalen, hvis der er afstandskrav til offentlig vej, beboelse etc. Hvis ikke du gør det, kan det ved kontrol blive betragtet som en overskridelse af den maksimale dosering i marken (også selv om der er anvendt en reduceret dosis i marken), hvilket kan sanktioneres med bøde og træk i EU-støtten (konditionalitet).

Ved udsprøjtning af en blanding af flere pesticider, vil det altid være produktet med det største afstandskrav, som bestemmer, hvad afstandskravet er.

Reduktion af afstand?

Ved sprøjtning langs vandmiljø og §3-natur kan det på etiketten angivne afstandskrav reduceres ved anvendelse af afdriftsreducerende sprøjte teknik. Afstandskravene til beboelse, veje mv. skal ubetinget holdes, og må ikke reduceres, selv om der anvendes en mere afdriftsreducerende sprøjte teknik end den, der måtte være angivet på etiketten.

Kommunikation til sprøjtefører

Mange sprøjteopgaver løses i dag af maskinstationer eller naboer via pasningsaftaler. Professionelle sprøjteførere må forventes at kende og følge reglerne, og det er normalt nemt med det blotte øje at se, hvor der skal holdes afstand. Alligevel er det vigtigt af hensyn til korrekt udfyldelse af sprøjtejournalen, at der sker en nøjagtig kommunikation mellem sprøjtefører og ejer om, hvor stort et areal, der er behandlet og med hvilken dosis.

Obligatorisk målrettede efterafgrøder

Af planterådgiver Peter Siebert

Kravet til de obligatoriske målrettede efterafgrøder er endnu ikke kendt. Landbrugsstyrelsens første udmelding var ellers, at det obligatoriske krav på hver enkelt ejendom skulle have været sendt ud i starten af juni.

Helt generelt er der mange typer af efterafgrøder, og de obligatoriske målrettede efterafgrøder repræsenterer det eventuelle restbehov, som der måtte være i de enkelte kystvandoplande. Kort fortalt udgør de frivillige målrettede efterafgrøder og de obligatoriske målrettede efterafgrøder tilsammen det samlede behov for efterafgrøder eller alternativer under den målrettede kvælstofregulering. Da der er flere regelsæt, der påvirker hinanden, er det efterhånden blevet lidt af en teoretisk opgave at få alle regler til at spille sammen med de praktiske forhold på bedriften. Helt konkret kan nævnes, at sædskiftekravet om maks. den samme afgrøde tre år i træk har givet anledning til justeringer i efterafgrødeplanen. Majs med græsefterafgrøde er som udgangspunkt undtaget kravet om maks. tre år i træk med samme afgrøde, men for majs med frivillige målrettede efterafgrøder er der ikke nogen undtagelse. Derfor er der på flere bedrifter ikke ansøgt om frivillige målrettede efterafgrøder, da denne type efterafgrøder ville blokere for at have majs i mere end tre år i den samme mark. De obligatoriske målrettede efterafgrøder blokerer dog ikke for at gøre brug af undtagelsen, og derfor kan der fortsat være majs i mere end tre år.

Helt overordnet er der i mange markplaner regnet med, at der skulle være græsefterafgrøder i langt hovedparten af majsens, men kravet til obligatoriske målrettede efterafgrøder medfører, at der skal flyttes nogle krydser i gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (GKEA), når kravet kendes. Hvis du i samråd med din planterådgiver ikke har planlagt efterafgrøderne til fulde, fordi du ville vente og se, hvad det eventuelle krav ville blive, så bør du kontakte din planterådgiver snarest, så du kan nå at etablere græsefterafgrøden, inden det eventuelt bliver for sent.

Et eventuelt krav bliver automatisk beregnet i dit gødningskvote- og efterafgrødeskema, men der bliver ikke automatisk flyttet rundt eller tilmeldt efterafgrøder til opfyldelse af kravet. Ved eventuel manglende opfyldelse af obligatoriske målrettede efterafgrøder vil du få et fradrag i kvælstofkvoten for den næste planperiode 2024/2025 på 175 kg N per manglende hektar målrettet efterafgrøde. Det gælder i særdeleshed for kvæg-undtagelsesbrug, hvor det samlede krav til efterafgrøder er så store, at det oftest ikke vil være muligt at opfylde. Her kan trækket i N-kvoten 2024/2025 blive ganske store. For bedrifter med brug af mindre end 80 kg N per ha i husdyrgødning er reduktionen 110 kg N per manglende hektar målrettede efterafgrøder.

Landbrugsstyrelsens seneste udmelding ved telefonisk henvendelse til kundeservice er, at kravet til de obligatoriske målrettede efterafgrøder formentlig bliver offentliggjort den 3. juli.

Genberegning af N og P

Af planterådgiver Peter Siebert

Gødningsåret nærmer sig sin afslutning, og det er tid til at gøre status på gødningsituationen.

For dem, som har en gylleaftale med et biogasanlæg, er det nu tiden til at få kontrolleret, om det planlagte indhold også holdt i praksis. Vi oplever, at der på nogle biogasanlæg er forholdsvis stor variation i indholdet af N og P i gyllen over året. Det er derfor vigtigt at få fulgt op på, om den planlagte modtagelse af biogasgylle nu også indeholdt den mængde af N og P, som der var planlagt.

Da der er en kvote for både N og P, og flere bruger den fulde kvote af begge næringsstoffer, er det selvsagt utroligt vigtigt at følge indholdet meget tæt, så forbruget af handelsgødning kan afstemmes i forhold til forbruget af gylle. På de forskellige biogasanlæg er der forskellige kontraktforhold, og i nogle aftaler er det ikke sikkert at et ændret indhold af det ene næringsstof nødvendigvis ændrer på den samlede mængde af næringsstoffer, der modtages retur, da det tilpasses. Dog vil ændringer i mange tilfælde ikke kun ramme enten N eller P, da ændringen i indholdet skyldes ændringer i biogasanlæggets indtag af biomasse.

Log derfor ind på din leverandørportal og sammenhold værdierne med din gødningsplan og kontakt din planterådgiver, hvis du har brug for nærmere gennemgang eller beregning af eventuel restkvote.

Din planterådgiver har som udgangspunkt ikke adgang til din leverandørportal og gennemgår derfor ikke tallene uden nærmere aftale med dig.